

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 616

София, 10.02.2025 година

Върховният касационен съд, Първо гражданско отделение, в закрито заседание на двадесет и трети януари през две хиляди двадесет и пета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Светлана Калинова

ЧЛЕНОВЕ: Гълъбина Генчева

Наталия Неделчева

като изслуша докладваното от съдия Наталия Неделчева
частно гражданско дело № 203 от 2025 година и за да се произнесе
взе предвид следното:

Производството е по чл. 274, ал. 3 ГПК.

С определение № 374/14.11.2024г. по в.гр.д. №273/2024г. по описа на Апелативен съд-Пловдив, 1-ви граждански състав, е оставена без уважение молбата на [община] в частта, с която се иска изменение на въззивно решение №169:07.10.2024г., постановено по същото дело, в частта му за разноските, с която [община] е осъдена да заплати на „Адвокатско дружество Г. и М.“ адвокатско възнаграждение в размер на 2400 лв. с ДДС на основание чл. 38, ал. 2 ЗАдв. за оказаната на Апостол Т. Т. безплатна правна помощ във въззивното производство. Определението е обжалвано с частна касационна жалба вх.№ 9648/28.11.2024г., подадена от [община] чрез кмета на общината С. Д., с оплаквания, че е неправилно и с искане да бъде отменено и вместо това искането за присъждане на адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ бъде отхвърлено.

За неправилни счита изводите на съда, че съдът не извършва преценка относно наличието на обстоятелства за предоставяне на безплатна правна помощ, тъй като същата била оставена единствено на договарящите се страни, както и че се дължи и ДДС върху определеното адвокатско възнаграждение. Поддържа, че наличието на предпоставките за осъждането на другата страна да заплати възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 2 ЗА е изцяло в преценката на съда, като в случая искането би било основателно само ако е доказано наличието на предпоставката по чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА-материално затруднение на лицето, за което счита, че липсват доказателства, а освен това са налице и доказателства, сочещи, че лицето не е материално затруднено.

В приложеното изложение на основанията за допускане до касационно обжалване, частният жалбоподател поддържа наличието на основания по чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК, като твърди, че въззивният съд се е произнесъл в противоречие с посочената практика на ВКС по приложението на чл. 38 ЗАД. По следните правни въпроси:

1. Има ли право съдът на преценка дали са налице обстоятелствата за предоставяне на безплатна правна помощ по реда на чл. 38 ЗА или те са предоставени единствено на договарящите се и не подлежат на проверка от съда?

По така поставения въпрос поддържа, че въззивният съд се е произнесъл в противоречие с определение №302 от 16.05.2022г. по т.д.№371/2021г. на II т.о. на ВКС; определение №60507 от 20.10.2021г. по т.д.№2429/2020г. на II т.о. на ВКС; определение №119 от 29.03.2022г. по ч.гр.д.№1071/2022г. на IV г.о на ВКС и определение №507 от 19.09.2018г. по ч.т.д.№1972/2018г. на II т.о. на ВКС.

2. Може ли съдът да начислява ДДС върху дължимото за оказана безплатна правна помощ по чл. 38 ЗА адвокатско възнаграждение?

По така поставения въпрос поддържа, че въззивният съд се е произнесъл в противоречие с определение №917 от 02.05.2023г. по гр.д.№1323/2023г. на ВКС.

Поддържа също така, че правната помощ, която адвокат може да оказва на лица, които имат право на издръжка, на материално затруднени лица или на роднини, близки или на друг юрист, е безплатна и по смисъла на чл. 9, ал. 1 вр. чл. 8 ЗДДС представлява безвъзмездна доставка на услуга, а безвъзмездните доставки на услуги не подлежат на облагане с данък върху добавената стойност по аргумент от чл. 2, т. 1 ЗДДС, чл. 2, § 1, буква „в“ от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006г. относно общата система на данъка върху добавената стойност.

Посочва, че по отношение на това дали се дължи ДДС върху възнаграждение на адвокат, който е осъществил безплатна правна помощ е отправено преюдициално запитване до СЕС от страна на български съд, по което е образувано дело C-744/23, което е висящо, с оглед на което поддържа, че е налице основание за спиране на производството по делото по смисъла на чл. 633 във вр. с чл. 631 ГПК.

В писмен отговор в срока по чл. 276, ал. 1 ГПК ответникът по жалба Апостол Т. Т., чрез процесуалния си представител адв.А. Е. М. от САК, изразява становище, че жалбата е неоснователна по изложените в отговора съображения. Поддържа, че изводите на съда съответстват на практиката на ВКС, а именно на определение №442 от 28.06.2019г. по ч.т.д.№502/2019г. на II т.о. на ВКС по първия, поставен от жалбоподателя правен въпрос, и на определение №112 от 01.03.2019г. по ч.т.д.№141/2019г. на I т.о. на ВКС; определение №542 от 12.12.2019г. по ч.т.д.№2725/2019г. на I т.о. на ВКС; определение №306 от 06.06.2017г. по ч.т.д.№2559/2016г. на II т.о. на ВКС и

определение №60385 от 29.10.2021г. по ч.т.д.№1927/2020г. на II т.о. на ВКС по втория, поставен от жалбоподателя правен въпрос.

Частната касационна жалба е допустима - подадена е в срок, от надлежна страна и срещу подлежащ на касационно обжалване съдебен акт.

По въведените от жалбоподателя доводи за неправилност на постановеното от Апелативен съд-Пловдив определение, настоящият състав на Първо гражданско отделение на Върховния касационен съд намира следното:

С решение №82 от 08.03.2024г. по гр.д.№543/2023г. по описа на Окръжен съд-Хасково [община] е осъдена да заплати на Апостол Т. Т. сумата от 40 000 лв. като обезщетение за неимуществени вреди и сумата от 662.07 лв. обезщетение за имуществени вреди по реда на чл. 49 ЗЗД, ведно със законната лихва от 09.02.2023г., като искът за обезщетение за неимуществени вреди за разликата над присъдения размер от 40 000 лв. до пълния предявен размер от 50 000 лв. е отхвърлен. Решението е обжалвано от [община] в осъдителните му части относно присъдените обезщетения за неимуществени и имуществени вреди, като с постановеното по в.гр.д.№273/2024г. по описа на Апелативен съд-Пловдив решение №169 от 07.10.2024г. първоинстанционното решение е отменено в частта, с която е присъдено обезщетение за имуществени вреди в размер над 529.66 лв. до присъдения размер от 662.07 лв. и за разликата искът е отхвърлен, а в останалата част, с която [община] е осъдена да заплати обезщетение за неимуществени вреди в размер на 40 000 лв., както и за имуществени вреди в размер на 529.66 лв. първоинстанционното решение е потвърдено и [община] е осъдена да заплати на Адвокатско дружество „Г. и М.“ адвокатско възнаграждение в размер на 2400 лв. с ДДС на основание чл. 38, ал. 2 ЗАдв. За оказана на Апостол Т. Т. безплатна правна помощ във въззивното производство.

С обжалваното определение, постановено по реда на чл. 248 ГПК по подадена от [община] молба за изменение на решението в частта му за разностите относно присъденото на Адвокатско дружество „Г. и М.“ възнаграждение за оказана безплатна правна помощ въз въззивното производство, въззивният съд е оставил молбата без уважение, като е приел, че молбата е неоснователна по съображения, съдържащи се в постановеното по делото въззивно решение, с което съдът се е произнесъл и по жалба срещу определение на първоинстанционния съд, постановено по реда на чл. 248 ГПК, към които е препратил. Съображенията на въззивния съд са в следния смисъл:

Прието е, че уговарянето на безплатна адвокатска помощ е по волята на договарящите се, а не въз основа на акт на съда и в този смисъл при оказана безплатна правна помощ по чл. 38, ал. 2 ЗАдв. Преценката относно наличието на основание за безплатна адвокатска

помощ е предоставена единствено на волята на договарящите, като се има предвид, че адвокатът носи както задълженията по договора, така и правото да получи възнаграждение за изпълнението им било от клиента, било от противната страна при осъществяването на такава. С оглед на това е прието, че доводите на общината във връзка с материалното положение на ищеца Т. не следва да се обсъждат (а именно доводите, че ищецът А. Т. е управител и едноличен собственик на капитала на „Т. 12“ ЕООД с посочен ЕИК; регистриран е и като ЕТ„Апостол Т.“ с посочен ЕИК; регистриран е като тютюнопроизводител; притежава жилище в [населено място], гараж и три леки автомобила, единият от които на стойност 90 000 лв.). Прието е също така, че предоставянето на адвокатска помощ съставлява възмездна услуга съгласно чл. 36, ал. 1 ЗАдв., включително в хипотезите на чл. 38, ал. 1, т. 1-3 ЗАдв., когато насрещната страна бъде осъдена за разноски съгласно чл. 38, ал. 2 от същия закон, независимо, че в този случай възнаграждението не се заплаща предварително и се дължи не от представляваното лице, а от насрещната страна. Изложени са съображения, че се касае за възмездна, облагаема с ДДС доставка на правна услуга по смисъла на чл. 2, т. 1 ЗДДС, за осъществяването на която от регистрираните по ЗДДС адвокати и адвокатски дружества се начислява ДДС, като предоставената услуга става възмездна в момента, в който съдът определя възнаграждение за адвоката по реда на чл. 38, ал. 2 ЗАдв., за който адвокат възниква задължение да начисли ДДС по реда на чл. 86 ЗДДС. С оглед на това е прието, че адвокатското възнаграждение следва да се присъди с ДДС.

За да достигне до тези изводи, въззивният съд е съобразил, че по делото е приложено пълномощно от 18.04.2023г., с което Апостол Т. Т. е упълномощил Адвокатско дружество „Г. и М.“ с представителство пред съдилищата по повод защита на неговите права във връзка с процесната злополука, а дружеството е преупълномощило адв. К. Г., чрез когото е подадена исквата молба, и адв. А. М., чрез когото е осъществено процесуалното представителство в проведеното по делото открито съдебно заседание, в което са представени и сключен между Апостол Т. и адвокатското дружество на 18.04.2023г. договор за правна защита и съдействие, в който е уговорена безплатна правна защита на материално затруднено лице по смисъла на чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв., потвърждение на номер по ДДС за адвокатското дружество и списък на разноските, чието присъждане е претендирано, включващ адвокатско възнаграждение с ДДС. Съобразено е, че и отговорът на въззивната жалба е подаден от адв. М., а процесуалното представителство в проведеното пред въззивния съд открито съдебно заседание е осъществено от преупълномощената адв. Х..

По поставените от жалбоподателя правни въпроси в практиката на ВКС, посочена от страните се приема следното:

По въпроса има ли право съдът на преценка дали са налице обстоятелствата за предоставяне на безплатна правна помощ по реда на чл. 38 ЗА или те са предоставени единствено на договарящите се и не подлежат на проверка от съда:

В посоченото от касатора определение №302 от 16.05.2022г. по т.д.№371/2021г. на II т.о. на ВКС, постановено по реда на чл. 288 ГПК, е прието, че на представляващото ищеца адвокатско дружество не се дължи адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. в производството пред ВКС, тъй като не са налице предпоставките на цитираната разпоредба с оглед наличието на вземане на ищеца в размер на общо 300 000 лв. - присъдено обезщетение за неимуществени вреди с подлежащото на предварително изпълнение въззивно решение.

В посоченото от касатора определение №60507 от 20.10.2021г. по т.д.№2429/2020г. на II т.о., произнасяйки се по частна касационна жалба, подадена срещу въззивното решение в частта, с която е оставена без уважение частна жалба срещу определение на първоинстанционния съд, с което по реда на чл. 248 ГПК в полза на представляващото ищеца адвокатско дружество е присъдено адвокатско възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2 ЗА (т.е. в производство по чл. 274, ал. 3 ГПК) е прието, че доколкото решението на първоинстанционния съд, с което застрахователното дружество е осъдено да заплати на ищеца сума в размер на 200 000 лв., то несъмнено са налице категорични доказателства, че ищецът не е материално затруднено лице по смисъла на чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА, респективно се опровергава осъществяването на основанията за предоставяне на безплатна адвокатска помощ (затруднено материално положение). Прието е, че при тези данни присъждане на адвокатско възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 2 ГПК за първоинстанционното производство не се следва.

В посоченото от касатора определение №119 от 29.03.2022г. по ч.гр.д.№1071/2022г. на IV г.о. на ВКС, постановено по реда на чл. 274, ал. 2 ГПК, е прието, че в конкретния случай за съда липсва задължение да определи възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 2, изречение 2 ЗА, тъй като в представеното по делото пълномощно не е посочено никое от основанията по чл. 38 ЗА за оказана безплатно правна помощ.

В посоченото от касатора определение №507 от 19.09.2018г. по ч.т.д.№1972/2018г. на II т.о. на ВКС, постановено по реда на чл. 274, ал. 2 ГПК, са изложени съображения, че разпоредбата на чл. 36 ЗА постановява, че адвокатът има право на възнаграждение за своя труд, като размерът на възнаграждението се определя с договор между адвоката и неговия клиент, а при липса на договор - по реда на чл. 36,

ал. 3 ЗА. Посочено е, че в чл. 38 ЗА е предвидена възможност за безплатно оказване на адвокатска помощ и съдействие на изчерпателно посочените в чл. 38, ал. 1, т. 1-3 категории лица. Прието е, че в случаите, когато адвокатската защита се предоставя на лица от кръга на тези по чл. 38, ал. 1, т. 1-3 ЗА и има основание за присъждане на деловодни разноски в полза на безплатно представляваната страна, адвокатът има право на адвокатско възнаграждение, което се определя от съда, като оказването на безплатна адвокатска помощ и съдействие при условията на чл. 38 ЗА е предмет на договаряне между адвоката и неговия клиент, при което последният трябва да е сред лицата, отговарящи на законовите критерии по т. 1-3 на чл. 38, ал. 1 от закона. Съобразено е, че в разглеждания случай страната е упълномощила адвокат да я представлява пред съда при условията на чл. 38 ЗА, но без да посочи в коя от хипотезите на чл. 38, ал. 1, т. 1-3 от закона извършва упълномощаването, т.е. кое е законното основание за ползването на безплатна адвокатска защита по делото. С оглед на това е прието, че при отсъствие на договор, а и на друг документ, от който може да се направи извод за конкретната хипотеза по чл. 38, ал. 1, т. 1-3 ЗА, в която е възложено оказването на безплатна адвокатска защита пред съда, и за изразено насрещно съгласие от упълномощения адвокат да окаже такава защита, няма основание на пълномощника-адвокат да се присъди адвокатско възнаграждение при предпоставките на чл. 38, ал. 2 ЗА.

В посоченото в отговора на жалбата определение №442 от 28.06.2019г. по ч.т.д.№502/2019г. на II т.о. на ВКС, постановено по реда на чл. 274, ал. 2 ГПК, е прието, че основанията, при които адвокатът може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие, са предвидени в чл. 38, ал. 1 ЗАдв.: 1/ лица, които имат право на издръжка; 2/ материално затруднени лица; 3/ роднини, близки или на друг юрист, като в посочената разпоредба не е уредено изискване клиентът да доказва наличието на някое от посочените основания при сключване на договора за правна помощ. Преценката дали да окаже безплатна правна помощ и дали лицето е материално затруднено или не се извършва от самия адвокат и е въпрос на договорна свобода между адвоката и клиента. Предпоставките за присъждане на адвокатско възнаграждение на адвокат, оказал безплатна правна помощ, са посочени в разпоредбата на чл. 38, ал. 1 и ал. 2 ЗАдв.: адвокатът да е оказал безплатна правна помощ на някое от основанията по чл. 38, ал. 1, т. 1 – 3 ЗАдв.; в съответното производство насрещната страна да е осъдена за разноски, т. е. да е постановено позитивно решение за страната, представлявана от съответния адвокат (чл. 38, ал. 2 ЗАдв. във връзка с чл. 78 ГПК). При осъществяване на посочените предпоставки и заявено своевременно искане за присъждане на адвокатско възнаграждение съдът е длъжен да определи адвокатското възнаграждение на оказалия безплатната

правна помощ адвокат в размер не по-нисък от предвидения в Наредбата по чл. 36, ал. 2 ЗАдв., като осъди другата страна да го заплати. При негативно решение за страната, представлявана от съответния адвокат, адвокатът няма право да получи адвокатско възнаграждение, поради което преценката дали да окаже безплатната правна помощ е негова. Изложени са съображения, че влязлото в сила частично в осъдителната част първоинстанционно решение (за сумата от 20 000лв. присъдено обезщетение) не удостоверява наличие на материално състояние, позволяващо на ищеца да заплати на процесуалния си представител дължимото адвокатско възнаграждение. Съобразено е, също така, че по делото липсват твърдения и данни, че застрахователното дружество е заплатило на ищеца съответната част от застрахователното обезщетение, а от друга страна, сключеният на 05.07.2017г. договор за правна защита и съдействие не е изменен.

Актовете на тричленни състави на ВКС сочат на противоречиво разрешаване на въпроса за предпоставките, при които съдът може да присъди на процесуалния представител адвокатско възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 2 ЗА, вкл. в хипотеза, при която решението на първоинстанционния съд, с което в полза на ищеца е присъдена определена сума, е влязло в сила, по въпроса има ли право съдът на преценка дали са налице обстоятелствата за предоставяне на безплатна правна помощ по реда на чл. 38 ЗА или те са предоставени единствено на договарящите се и не подлежат на проверка от съда. Наред с това настоящият състав извърши и дълъгително проучване на практиката на ВКС (ГК и ТК) по приложението на тази разпоредба, при което констатира, че и встановени по реда на чл. 274, ал. 3 ГПК актове на трпичленни състави та ГК и ТК на ВКС поставения въпрос се решава противоречиво.

Така в определение №163 от 13.06.2016г. по ч.гр.д.№2266/2016г. на I г.о. на ВКС и в посоченото в него определение № 515/02.10.2015 г. по ч.т.д. № 2340/2015 г. на тричленен състав на I т.о. е прието, че ако наличието на съответната хипотеза по чл. 38 ЗА не се оспорва, съдът следва да присъди на процесуалния представител съответното възнаграждение, като достатъчно доказателство за осъществявано безплатно процесуално представителство представляват изричните съвпадащи волеизявления на страните по упълномощителната сделка, доколкото законът не установява изискване за писмена форма за действителност на договора за адвокатска услуга. Договарянето на осъществяваната от адвоката правна помощ като безплатна не се презюмира и следва да бъде установено от данните по делото, но изявленията за наличие на конкретно основание за оказване на безплатна помощ по чл. 38, ал. 1 ЗА обвързват съда и той не дължи проверка за съществуването на конкретната хипотеза. В този случай нарочно доказване на предпоставките за предоставяне на безплатна

адвокатска помощ в основното производство по делото не е необходимо да се провежда. Ако обаче противната страна твърди, че предпоставките за предоставяне на безплатна адвокатска помощ не са налице и че страните по договора за адвокатска услуга са договорили предоставяне на адвокатска помощ без насрещно заплащане по други съображения, различни от посочените в чл. 38 ЗА, тя следва да представи доказателства в подкрепа на това свое твърдение в производството по чл. 248 ГПК като опровергае наличието на поддържаното основание.

В постановеното по реда на чл. 274, ал. 3 ГПК определение №862 от 24.10.2023г. по ч.т.д.№1276/2023г. на I т.о. на ВКС по поставения въпрос извършва ли съдът преценката за действителното наличие на законовите предпоставки адвокатът да окаже безплатно правна помощ, съответно извършва ли преценка дали лицето е материално затруднено или не, и по въпроса за предпоставките за присъждане на адвокатско възнаграждение на адвокат, оказал безплатно правна защита, е прието, че договорът за адвокатска услуга се сключва между клиент и адвокат, а писмената форма е за доказване, поради което дори липсата на писмен договор не е пречка да бъде удостоверено в процеса постигнатото съгласие, че учредената с пълномощното процесуална представителна власт за адвокатска защита ще бъде предоставена безплатно. Последното обстоятелство - договарянето на осъществяваната правна помощ като безплатна не се презюмира, а следва да бъде установено от данните по делото. Изявленията за наличие на конкретно основание за оказване на безплатна помощ по чл. 38, ал. 1 ЗА, обвързват съда и той не дължи проверка за съществуването на конкретната хипотеза. Достатъчно за уважаване на искането по чл. 38, ал. 2 ЗА е: правна помощ по делото да е осъществена без данни за договорен в тежест на доверителя размер на възнаграждението по чл. 36, ал. 2 ЗА; заявление, че предоставената правна помощ е договорена като безвъзмездна и липса на данни, които да го опровергават; отговорност на насрещната страна за разноски, съобразно правилата на чл. 78 ГПК. В този смисъл дори отсъствието на материализиран в писмен вид договор за правна помощ с уговорена в него безплатно предоставяна такава не препятства упражняване на правото по чл. 38, ал. 2 ЗА, тъй като принципът на чл. 36, ал. 1 ЗА е, че адвокатът има право на възнаграждение за своя труд, а размерът му, за разлика от хипотезата на чл. 36, ал. 3 ЗА, се определя от съда по императивната разпоредба на чл. 38, ал. 2 в рамките на предвидения в Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

В определение №203 от 17.05.2022г. по ч.т.д.№1518/2021г. на I т.о. на ВКС е прието, че страната, която получава безплатна адвокатска помощ не е длъжна да доказва наличието на обстоятелствата по чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв., нито съдът следва да

събира доказателства за имущественото и финансово ѝ състояние. Достатъчно е да бъде представен договор между страната и нейния адвокат-процесуален представител по делото, в който да е постигнато съгласие да бъде оказана безплатна адвокатска защита на това законово основание.

Становище, че при наличие на договор, с който е уговорено осъществяване на процесуално представителство при условията на чл. 38, ал. 1 ЗА, възражението на ответника, че другата страна не е била материално затруднена и е била в състояние да заплати възнаграждение на упълномощения от нея адвокат, не обосновава извод за неоснователност на искането за присъждане на адвокатско възнаграждение е изразено и в определение № 654/27.11.2020г. по т.д. № 720/2020г. на ВКС, II т.о., постановено в хипотеза, при която с въззивното решение, подлежащо на предварително изпълнение, в полза на лицето, получило процесуално представителство при условията на чл. 38, ал. 1 ЗА, е присъдено съответно обезщетение. Според приетото в определение № 643 от 07.12.2022г. по ч.т.д.№2370/2022г. на I т.о. на ВКС и определение №289 от 27.08.2020г. по ч.т.д.№992/2020г на I т.о. на ВКС, дали е било налице материално затруднено положение е без значение, тъй като се касае за вътрешни отношения между адвокат и клиент.

Наличието на противоречиви разрешения по поставения въпрос, който е от значение за изхода на спора по настоящето дело, дадени от различни тричленни състави на ГК на ВКС в определения, постановени по реда на чл.274, ал.2 и ал.3 ГПК, дава основание на настоящия състав да отнесе разрешаването му до Общото събрание на Гражданска колегия на ВКС, като спре производството по делото.

Налице е основание за спиране на производството по настоящето дело и по реда на чл. 631, ал. 1, изр. 1 ГПК, тъй като с определение №42767/29.11.2023г. по гр.д.№42769/2022г. Софийският районен съд е отправил преюдициално запитване до СЕС по въпроси, относими към възможността по реда на чл. 38, ал. 2 ЗА да бъде начисляван и ДДС, а именно:

1. „Доставка на услуги“ на смисъла чл.2, пар. 1, буква „б“, чл.24, пар. 1, чл.26, ал.1, буква „б“ и чл.28 от Директива № 2006/112/ЕО на Съвета от 28.11.2006 г. относно общата система на ДДС следва ли да се тълкува в смисъл, че включва:

1. предоставяне на безплатна правна помощ (pro bono) от адвокат на страна по съдебно дело.

2. предоставяне на безплатна правна помощ (pro bono) от адвокат на страна, която е спечелила дело и на адвоката му се присъжда възнаграждението, което би получил, ако е договорено възнаграждение по договор за правна помощ.

2. „Безвъзмездна услуга“ по смисъла чл.26, ал.1, буква „б“ от Директива № 2006/112/ЕО на Съвета от 28.11.2006 г. относно общата система на ДДС, следва ли да се тълкува в смисъл, че представлява:

1. предоставянето на безплатна правна помощ (рго βοπο) от адвокат на страна по съдебно дело.

2. предоставяне на безплатна правна помощ (рго βοπο) от адвокат на страна, която е спечелила дело и на адвоката му се присъжда възнаграждението, което би получил, ако е договорено възнаграждение по договор за правна помощ.

3. „Възмездна услуга“ по смисъла на чл.2, пар. 1, буква „б“, чл.24, пар. 1 и чл.26, ал.1, буква „б“ от Директива № 2006/112/ЕО на Съвета от 28.11.2006 г. относно общата система на ДДС, следва ли да се тълкува в смисъл, че представлява предоставяне на безплатна правна помощ (рго βοπο) от адвокат на страна, която е спечелила дело и на адвоката му се присъжда възнаграждението, което би получил, ако е договорено възнаграждение по договор за правна помощ.

4. „Данъчно задължено лице“ по смисъла на чл.28 и чл.75 от Директива № 2006/112/ЕО на Съвета от 28.11.2006 г. относно общата система на ДДС, следва да се тълкува в смисъл, че представлява

1. адвокат (еднолично адвокатско дружество), което е предоставило безплатна правна помощ (рго βοπο) на страна по съдебно дело.

2. адвокат (еднолично адвокатско дружество), което е предоставило безплатна правна помощ (рго βοπο) на страна, която е спечелила дело и на адвоката (еднолично адвокатско дружество) му се присъжда възнаграждението, което би получил, ако е договорено възнаграждение по договор за правна помощ.

По преюдициалното запитване е образувано дело С-744/2023, по което до настоящия момент липсва произнасяне.

Настоящият състав приема, че доколкото едновременно са налице предпоставки за сезиране на ОСГТК на ВКС с искане за постановяване на тълкувателно решение, така и за спиране на производството до произнасяне на вече сезиран съд, производството следва да бъде спряно по реда на чл. 292 ГПК и едва след постановяване на съответното тълкувателно решение делото бъде спряно на основание чл. 631, ал. 1, изр. 1 ГПК, ако все още липсва произнасяне на СЕС по дело С-744/2023.

Водим от гореизложеното, Върховният касационен съд, състав на Първо гражданско отделение

О П Р Е Д Е Л И :

ПРЕДЛАГА на основание чл. 292 ГПК на Общото събрание на Гражданската и търговската колегии на Върховния касационен съд да постанови тълкувателно решение по въпроса има ли право съдът на

преценка дали са налице обстоятелствата за предоставяне на безплатна правна помощ по реда на чл. 38 от Закона за адвокатурата при направено искане по чл. 38, ал. 2 от същия закон или те са предоставени единствено на договарящите се и не подлежат на проверка от съда.

СПИРА производството по ч.гр.д.№203/2025г. по описа на ВКС, Първо ГО до приключване на производството пред ОСГТК на ВКС.

Определението да се докладва на председателя на ГК на ВКС.

Председател:

Членове: